

Василь Стус

Етапи життя Василя Стуса

- Народився на Вінниччині в селянській сім'ї 6 січня 1938 року
- Дитинство і навчання в школі на Донеччині
- Закінчив Донецький педінститут
- Військова служба на Уралі
- Аспірантура в інституті літератури; виключений за участь в акціях громадського протесту
- Різні чорні тимчасові роботи
- Арешт, мордовські табори суворого режиму
- Заслання в магаданському краї
- Другий арешт за участь в правозахисній Гельсінській групі
- 4 вересня 1985р. - смерть у таборі особливого режиму
- Перевезення праху, поховання в Києві 1989р.

Три періоди творчості

Дотюремний

Не публікували
Книга віршів вийшла
в Брюсселі в 1970 р.

*І не скорить тебе
душителям
Сибірами і Соловками*

Тюремний

Самотність
Віра в Бога
Містичне відкриття
Бога
“Палімпсести”

*Усе моє життя –
в інвентарі...*

Прощальний

Період роздумів
Заборонено писати
вірші в листах
Страх слова
“Птах душі”

*Біда так тяжко
пише мною...*

Літературна спадщина

1. “Зимові дерева” – це лірика кохання, життєствердження.

*Отож, радій вечірній днині,
Допоки в ребрах серце б'є.*

2. “Веселий цвинтар” – мотив роздумів, передчуття трагічного.

Зазираю в завтра – тьма і тьмуца тьма...

3. “Час творчості” – мотив самоти і страх смерті.

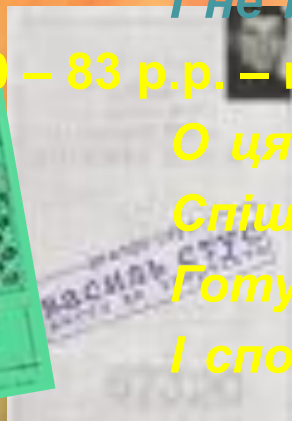
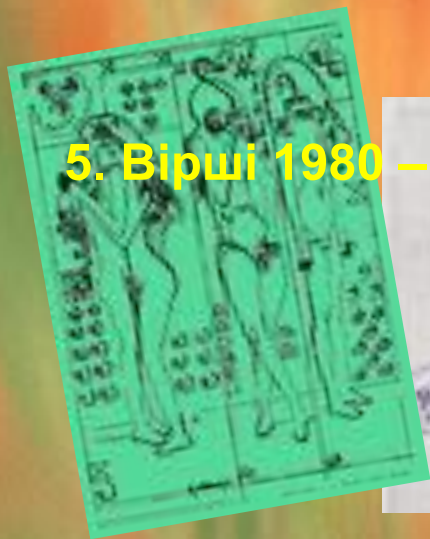
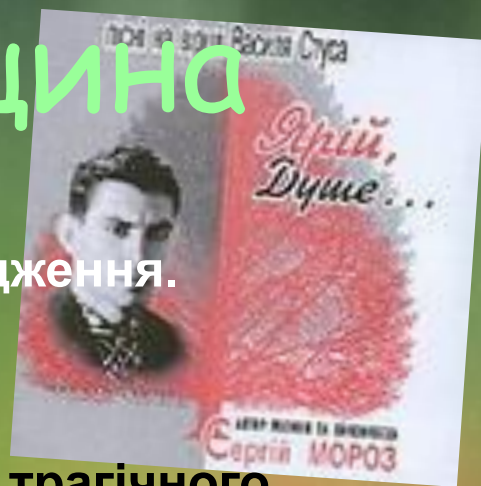
*Така журба, що може задушити!
І розпач мій окляклий деренчить.*

4. “Палімпсести” – мотив подолання страху смерті.

*Як добре те, що смерти не боюсь я
І не питаю, чи тяжкий мій хрест.*

5. Вірші 1980 – 83 р.р. – втеча від життя, дисгармонія світу.

*О ця займанщина душі!
Спіши – з дороги і в дорогу.
Готуй сьогодні всетривогу
І спогаду не воруши.*

Стус-літературознавець

Літературні дослідження “Феномен доби” – аналіз поезій П. Тичини.

Участь у культурно-національному русі в Києві.
(Клуб творчої молоді)

Літературно-критичні статті про творчість М. Гоголя,
О. Блока, Б. Пастернака, І. Нечуй-Левицького,
Марка Вовчка.

Використання у творах авторських новостворів
(дзьобимось – сваримось, батожити – знущатися,
жеврість – горіння, світло; зчужілий – той, хто став
чужим), вживання складних слів (крилатолезо –
гострий ніж, чорностав – ставок із мутною водою).

Стус-перекладач

Німецька література: Гете,
Рільке, Еріх Кестнер

Англійська література: Кіплінг

Французька література: Рембо

Італійська література: Унгаретті

Російська література: Цветаєва

Правозахисна діяльність

Проти течії ніс ідеї гуманізму і патріотизму

- 4 вересня 1965 рік, київський кінотеатр “Україна”. Після перегляду фільму С. Параджанова “Тіні забутих предків” запропонував встати, щоб висловити протест проти арештів київської інтелігенції.
- 1968 рік. Лист до президії Спілки письменників України про придушення свободи слова.
- 1970 рік. Лист до КДБ – протест проти політики і порушень прав людини.
- 1975 рік. Лист “Я обвинувачую” про судові процеси в Україні як суди над людською думкою, процесом мислення, суд над гуманізмом, над проявами синівської любові до народу.
- 1 серпня 1976 рік. Лист до Президії ВР СРСР “... я боровся за демократію, а це оцінили як спробу звести наклеп на радянський лад”
- 1979 рік. Боротьба у складі Гельсінської спілки
- Лист до прокуратури УРСР з приводу незаконного арешту друга Миколи Горбала
- 1980 рік. Стаття “Деколонізація СРСР – єдиний гарант миру в усьому світі”, про бажання жертв політичних репресій вивести Україну зі складу СРСР

Запізніла шана

28 червня 1990 рік, газета “Літературна Україна”, стаття “Протест у порядку нагляду”

“... Скасувати вирок судової колегії відносно Стуса Василя Семеновича, а провадження у справі закрити за відсутності в його діях злочину”

1991 рік

В.Стусу посмертно присуджено

Державну премію ім. Т. Г. Шевченка

Поет у розумінні В. С. Стуса

Поет повинен бути людиною. Такою, що долає природне почуття зненависти, звільнюється від неї, як од скверни.

Поет – це людина насамперед. А людина – це, насамперед, добродій.

Ціную здатність чесно померти.

*Прощаю вас, лихі кати,
Прощаю вас...
Ми припізнені вади,
Наш злочин – спів.*

Василь Стус очима відомих людей

В. Стус – це голос сумління у світі розхитаних і розмитих понять правди, порядності, честі.

Є. Сверстюк

В. Стус – це образ живої віри, живої єдності з Богом творіння як частки української тверді.

Л. Лук'яненко

Стус – це свіча у кам'яній пітьмі.

І. Дзюба

“Закликаю всіх, кому дорога людська гідність і справедливість, виступити на захист Стуса”.

акад. А. Сахаров

Поезія Стуса – це осмислене буття, роздуми над її місцями у суспільстві.

Михайлина Коцюбинська

Останній вірш

*І знов Господь мене не остеріг,
І знов дорога повилася.
Тож – до побачення – у просторі
І – до побачення у часі.*

В. Стус